

Kêu là “chợ” cho nó có vẻ “hoành tráng” một chút, chợ thốt ra chợ là một đơn điệu ng chi u dài vài chục mét có bày bán những món hàng “quê sít.”

Đó là con đường một chi u như xú mang tên với những người Lê Chân nằm bên hông chợ Tân Định (Sài Gòn), bề ngang rộng chừng ba mét, một đường trải nhựa a xu xít, sù n sùi, có vẻ như nhieu năm chưa được tôn tạo. Nếu không có cái bảng tên đường màu xanh biển n chố trố ng cộm mắu đường, người ta sẽ nhầm lẫn đây là hẻm vì so với những cái hẻm được kêu là “hẻm xe hơi” ở Sài Gòn, đường Lê Chân thốt là “khiêm tốn và nhỏ bé,” xe hơi đi không lọt.

Hai người thi may trên đường Sài Gòn ăn sáng bên chiếc máy may. Hình minh họa. (Hình: Hoang Dinh Nam/AFP /Getty Images)

Tên đường Hai Bà Trưng đi vào đường Lê Chân, qua khu chợ bán trái cây, bông hoa vài chục mét là đơn điệu n “chợ quê.” Muốn tho thối mái coi ngó hàng hóa, tôi phải đi bộ, nếu đi xe máy vào đây mà đường lổ i mua bán thì bề vớ ng vớ, choán đường đi lổ i cửa ngườ i khác, sẽ bề “thiên h” kêu la ầm ĩ ngay lổ p t c.

ở đây có những người đàn ông, đàn bà, thanh niên, thiếu nữ, trẻ em đứng, ngồi (chỗ mà họ) bày sẵn phẩm chợ ở trên miếng nilông cũ mềm hai bên vỉ đường chào mời khách.

Đó có thể là loại tép moi mới kéo từ dưới ao lên, chắt lọc những que tăm mới chắt, những con tép còn tươi trong màu xám xám đang nhãy chọi chọi trong thúng. Những thau nước cũ mềm đường cua đường hay vài chục con cá rô, cá lóc, cá sặc... Những bó hoa cúc vàng, vớ nỉ, măng gà... được nhấc lên nguyên cục gác bày nằm sắp xếp trên miếng nilông.

Những bó rau nhút, rau ngót, rau đường biển, rau muống, rau củ nèo, rau đay, rau càng cua, rau thuởc dồi màu tím đỏ...; những bao nilông được cạo vành miếng rổ ra chừa rau dớn cọng, măng tươi bán theo “đơn vị” “mớ,” “rổ” chứ không bán bó hay ký lô.

Chen lọc vào các “sạp” rau xanh còn có những chiếc chuối cau, chuối sáp Bến Tre đã được luộc chín vàng hươm, chuối xiêm đen còn xanh, được cắt rời nhưng không để nguyên buồng dài. Những măng, nghêu nào còn tươi sủi, những ngón tay út, được người bán rao lên là “Giống, giống Việt Nam đây, ăn ngon hơn chợ Trung Quốc,” khác với măng, nghêu Trung Quốc vớ nỉ bày bán ở các sạp rau “sang trọng” hay siêu thị, vớ bóng lọc và cạo nào còn tươi lọc những ngón tay.

Hàng quán trên vỉ đường Sài Gòn. (Hình: Trần Thị Dũng)

Mặt phẳng nhỏ khoanh chanh năm mui tu i, ng i m, da ngăm đen, bày “gian hàng” của ch là cái gh g nh cao h n mặt đ t khoanh m t t c.

Trên mặt gh x p hàng m y ch c chai th y tinh l n h n ngón tay tr m t chút, ch a m t th n c trong màu xanh lá cây đ c s t, ngoài dán nhãn t in “Đ u Phong.”

Tôi m n p chai, đ a vào mũi ng i, m t mùi th m n ng quen thu c c a tinh đ u bay ra, g i nh hình nh ch đ i quê tôi h i ch c năm v tr c.

Tôi gi b h i: “Đ u gì v y ch ?” Ng i ph n tr l i: “Đ u phong, có ghi cách xài trên nhãn đó em.” Tôi nói: “H i tr c th y quê ng i ta n u đ u bán t i ch , th m l m. Sao ch không n u bán?”

Ch tr l i: “Đ u này ch l y c a ông lang n u s n t Núi Bà Tây Ninh đem v đ c o gió, giác h i cho khách.” V a nói, ch v a ch cái gi nh a đ ng m t lô m t l c ng giác, đèn c n đ sau l ng ch : “S n có khách h i mua đ u thì ch bán ki m thêm, tám ngàn đ ng m t chai, có ngày bán đ c ch c chai, có ngày không bán đ c chai nào. Ch c o gió giác h i đ đây h n ch c năm r i, em đ n khu này h i ch T c o gió ai cũng bi t.”

Tôi mua hai chai đ u phong. Ch T c o gió vui v , ni m n bán hàng, nh ng cái cách ch bán hàng cũng gi ng y nh bà bán đ u phong quê tôi h n ch c năm v tr c. Nghĩa là đ khách t ch n l y, t tr ti n và t làm cách nào đem v đ c thì làm “mình ên,” ch không cho vào b c ni-lông hay gói ghém gì h t.

H i đó, tôi thích m i sáng đi ch ch m h m g n nhà đ ng i c nh bà bán đ u phong, v a ng i mùi đ u th m m t cách thích thú v a xem bà bán hàng. Bà ng i đ t b p l a than ngay l i vào ch , trên b p đ t cái thau nhôm đ ng kính l n h n gang tay m t chút, trong thau có r t nhi u lo i c r đ c x t nh cùng v i m t th n c trong màu xanh lá cây h i s t lúc nào cũng sôi s i tằm, bay mùi tinh đ u th m n ng r t đ ch u.

Th nh tho ng, bà c t ti ng rao: “Đ u phong đây, đ u phong đây. Đ u phong ngheo bà con i! Chuyên tr b nh phong, ho gió, no h i, t c ng c, đau b ng, ph ng. C o gió, xoa bóp tr c tay

tr c ch n, c m máu. Con nít l tại có m , ki n c n, ong chích x c vô h t li n ngheo!" V a bán hàng, bà v a c t nh nh ng lo i c r (ch có bà bi t là c g) th y thêm vào thau nhôm n u d u, ch thêm chút n c, qu t cho than h ng lên, làm cho n c d u phong trong thau nhôm l i sôi lên sùng s c.

C nh b p than, bà bày thêm kho ng ch c chai th y tinh b ng ngón tay cái, lo i chai Peniciline đã h t thu c, đ c t n d ng l i b ng cách khui n p nhôm ra, r a s ch, ph i khô. Bà dùng nh ng v chai này rót d u phong đ y g n đ n mi ng đ bán. C nh bà còn có m t r chai không, khi bán h t chai đã rót d u s n thì bà cho nh ng chai này "lên hàng."

Th i đó, mu n mua đ c chai d u gió xanh Con Ó phòng khi trái gió tr tr i đâu có d , có ti n cũng không có mà mua. D u Con Ó có đ c đ u có ngu n g c t gia đình nh ng ng i có thân nhân "v t biên" bán ra v i giá r t m c.

V i nh ng gia đình nghèo nh nhà tôi thì "d u phong" là c u cánh duy nh t, đau cái gì cũng d u phong v a u ng v a xoa. Th t đúng v i câu "Đau Nam ch a B c mà thuyền m i tài." Không "thuyền" thì ch t ng m t đ i tám hoánh, có m y ai th ng kê mà bi t ng i ch t vì không có thu c u ng, ch xoa d u phong đâu. Gi ng nh ki u nói: Có th y cái bia m nào ghi là "ch t vì u ng r u" đâu?

Ng i c nh ch T c o gió là bà c v m t phúc h u, kho ng h n b y m i tu i, ng i sau đôi quang gánh b ng mây. C bày bán t m lót n i, b n i may b ng v i v n m t đ u quang gánh. Đ u kia c bày r n i, r , thúng, m ng lo i nh đ c đ n s b ng tre, trúc. Phía trên đòn gánh, c c t m t chùm m y ch c trái m p khô (còn nguyên trái) ch còn x đ y gân ch ng ch t màu vàng s m.

H i nh , tôi bi t ng i ta dùng x m p, b t bi n làm đ r a chén, nh ng r a chén thì ng i ta ch c t ra m t mi ng nh b ng bàn tay, không đ nguyên trái m p dài x c c 3-4 t c nh th này. Tôi ch vào chùm x m p h i: "B i, trái m p này đ làm gì v y bà?"

Bà c gi ng đôi m t nhìn tôi r i xòe hai bàn tay đ a lên. Ch T c o gió nói: "B b đi c, không nghe nói gì đâu. X m p khô đó đ t m, 10 ngàn đ ng m t trái." N u so v i lo i bông t m tròn c m tay b ng ni-lông v i trái m p khô này thì giá ti n t ng đ ng nhau. Tôi ch a dùng x m p khô t m l n nào, nhà tôi v n xài cái "khăn t m" dài kho ng m t mét b ng s i

'Chợ quê' ở Sài Gòn

Tác Giả: Tá Phong Tán

Thứ Sáu, 02 Tháng 7 Năm 2010 21:45

ni-lông nham nhám cßa Thái mua ß chß giá 20 ngàn đßng, nhßng tôi vßn mua giùm cß mßt trái mßp đem vß xài cho bißt. Nhßn tß tay tôi tß gißy bßc 10 ngàn đßng, nét mßt cß ánh lên vß mßng rß và bißt ßn.

Khi mà Sài Gòn đang tràn ngßp hàng ngoßi nhßp sang trßng, đßt tißn, muôn hình muôn vß, đi “chß” mua nhßng món hàng quê mùa này, âu cũng là mßt cách làm vßi đi nßi nhß và ßm lòng nhßng ngßi xa xß!

11 giß trßa, “chß quê” vßn nhßn nhßp ngßi mua kß bán. Có lß khách đi “chß” này đßu quen mßt ngßi bán và bißt giá hàng, nên ngßi bán nói giá bao nhiêu mua bßy nhiều, không thßy ai kß kèo trß giá. Tôi mua thêm ba bó rau đßng bißn giá năm ngàn đßng. Rau này đem vß xào mßt i hay nßu canh tép, ăn vßa ngon vßa mát, “tßi ngß khßi đßi nón” à ghen!